

- આ વિભાગમાં વિદ્યાર્થીઓ શબ્દકોશ ક્રમ, સમાનાર્થી શબ્દો, જોડણી, વિરામચિહ્નો, પ્રત્યયો, સંજ્ઞા, વિશેષણ, વાક્યના પ્રકારો સમજે એ માટેની પ્રવૃત્તિઓ આપવામાં આવી છે. આ પ્રવૃત્તિઓની પૂર્તિ માટે શિક્ષક તથા વાલી દ્વારા જરૂર લાગે ત્યાં વિદ્યાર્થીને માર્ગદર્શન આપવું.

પ્રશ્ન-1 નીચેના શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવો.

(1) ખિસકોલી, ક્ષમા, કમળ, કાજળ

_____ , _____ , _____ , _____

(2) રામ, રંક, રાજન, રંજન

_____ , _____ , _____ , _____

(3) જ્ઞાન, જયેશ, ઝરણું, ક્ષેમ

_____ , _____ , _____ , _____

(4) એકમ, ઉષા, અંબિકા, ઋતુ

_____ , _____ , _____ , _____

(5) પૂર્વ, પારૂલ, પીયૂષ, પ્રીતમ

_____ , _____ , _____ , _____

પ્રશ્ન-2 કોષ્ટકની બાજુમાં આપેલ શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો કોષ્ટકમાંથી શોધીને લખો.

અ	ભિ	મા	ન	ક	મા	ડ	તા
વિ	ન	મ	તા	છા	તી	ચિ	દો
પા	રે	વ	હું	ખી	સા	ર	ડા
ટો	આ	લા	નો	જો	દ	બા	દો
કૂ	ત	રો	લા	ભ	હા	જી	મ
ટ	હું	કો	જ	વા	ન	ર્મ	ત
પ	મ	રા	ટ	મ	ક	વું	ક
ઝૂ	મ	ર	કિ	શ	ન	દી	ણ

- ગર્વ = _____
- બારણું = _____
- કબૂતર = _____
- ઉર = _____
- શ્વાન = _____
- ફાયદો = _____
- રંગ = _____

- સુગંધ = _____
- શરમ = _____

- સરિતા = _____
- વિજય = _____

પ્રશ્ન-3 નીચે આપેલ શબ્દોના ઉદાહરણ મુજબ સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

ઉદાહરણ : પાણી :	_____ જળ _____ , _____ વારિ _____ , _____ નીર _____
(1) આકાશ :	_____ , _____ , _____
(2) સૂર્ય :	_____ , _____ , _____
(3) ગરીબ :	_____ , _____ , _____
(4) પવન :	_____ , _____ , _____
(5) વૃક્ષ :	_____ , _____ , _____
(6) ચતુર :	_____ , _____ , _____
(7) આંખ :	_____ , _____ , _____
(8) મિત્ર :	_____ , _____ , _____
(9) સોનુ :	_____ , _____ , _____
(10) ચંદ્ર :	_____ , _____ , _____

પ્રશ્ન-4 કૌંસમાં સાચો શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

આ મારું _____ છે. (ગામ / ઘામ) અહીં ઘણાં _____ છે. (કુવા / કૂવા)
 જેમાંથી _____ (પનીહારીઓ / પનિહારીઓ) પાણી સીંચીને બેડાં માથે મૂકીને પાણી ઘરે લાવે છે.
 અહીંના પશુપાલકો પાસે _____ (દુધાળા / દૂધાળા) પ્રાણીઓ મોટી સંખ્યામાં છે. અહીંની
 _____ (દેરી / ડેરી)નું દૂધ શહેરમાં જાય છે. અહીંની _____ માં (શાળા / સાળા) હું
 ભણું છું.

પ્રશ્ન-5 આપેલા શબ્દો જેવા બીજા બે શબ્દો વિચારીને લખો.

- (1) ડહાપણ, ઘડપણ, _____ , _____
- (2) મહાદેવ, મહાવીર, _____ , _____
- (3) શારીરિક, ધાર્મિક, _____ , _____
- (4) પરિશ્રમ, પરિવર્તન, _____ , _____
- (5) સૂક્તિ, ઉક્તિ, _____ , _____

પ્રશ્ન-6 આપેલ વાક્યોમાં યોગ્ય વિરામચિહ્નોનો ઉપયોગ કરી ફરીથી લખો.

- (1) રીટા ગીત ગાય છે

જ. _____

- (2) વાહ તું સાઈકલ ચલાવે છે

જ. _____

- (3) નિર્સર્ગ વાંચે છે કે સૂઈ ગયો

જ. _____

- (4) ગાંધીજીએ કહ્યું છે અહિંસા પરમ ધર્મ છે

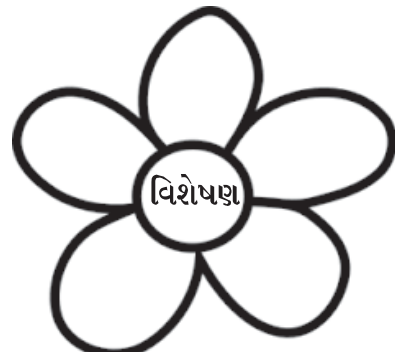
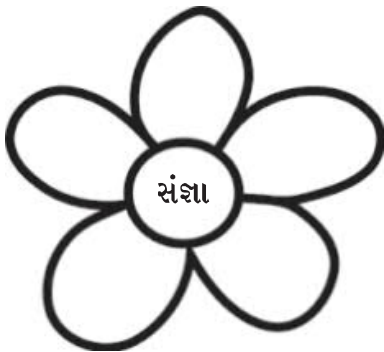
જ. _____

- (5) મમ્મી દાળભાત અને લાડુ બનાવે છે

જ. _____

પ્રશ્ન-7 કૌંસમાં આપેલા શબ્દો ઓળખી યોગ્ય ફૂલ પાંખડીમાં લખો.

(ઘઉં, સફેદ, ગુલાબ, કાપડ, હોંશિયાર, પર્વત, પવિત્ર, તાંબું, પાંચ, નીચું)

પ્રશ્ન-8 'અ' વાક્યનો પ્રકાર ઓળખી નીચે આપેલા ખાનામાં 'બ' વિભાગમાંથી યોગ્ય પ્રકાર લખો.

સૂર્ય પૂર્વમાં ઊગે છે.

અ પ્રશ્નાર્થ વાક્ય

રસ્તો ઓળંગતાં સાવચેતી રાખો.

બ ઉદ્ગાર વાક્ય

ઓહો ! કેટલું ઊંચું ઝાડ છે !

ક આજ્ઞાર્થ વાક્ય

જમતાં પહેલાં તમે હાથ ધુઓ છો ?

ડ વિધાન વાક્ય

ગણિત

9

સંમેય સંખ્યાઓ

- વિદ્યાર્થીઓને પૂર્ણાંક અને અપૂર્ણાંકની ચાર ગાણિતીક ક્રિયાઓ વિશે ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરાવવો.
- આ ક્રિયાઓ માટે જરૂરી પૂર્વજ્ઞાનની ચર્ચા આગળના પ્રકરણોમાં થઈ ગયેલ છે.

10

પ્રાયોગિક ભૂમિતિ

- ભૂમિતિના પાયાના ખ્યાલો સ્પષ્ટ કરાવવા.
- ખૂણાના પ્રકાર તેમજ વિવિધ આકારો વિશે યોગ્ય માર્ગદર્શન પૂરું પાડવું.

પ્રશ્ન-1 નિયમિત ષટ્કોણની આકૃતિ દોરો.

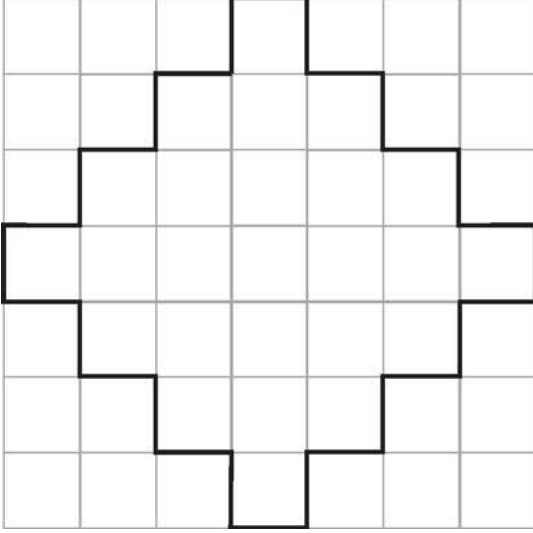
પ્રશ્ન-2 નીચે આપેલ કોષ્ટકની માહિતી પૂર્ણ કરો.

ચતુષ્કોણ	ચતુષ્કોણનો પ્રકાર	સામસામેની કેટલી જોડ સમાંતર છે ?	બધા જ ખૂણાઓ સમાન છે ?	વિકર્ણો લંબ છે ?
				
				
				
				
				

11**પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ**

- વિદ્યાર્થીઓને પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરાવવો.
- ચતુષ્કોણના વિવિધ પ્રકારો, ત્રિકોણ, વર્તુળ વગેરેના ભાગોનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરાવવો.

પ્રશ્ન-1 અહીં ગ્રાફમાં દર્શાવેલ આકૃતિની પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ શોધો.

(1 ચોરસ ખાનાની બાજુનું માપ 1 સેમી છે.)

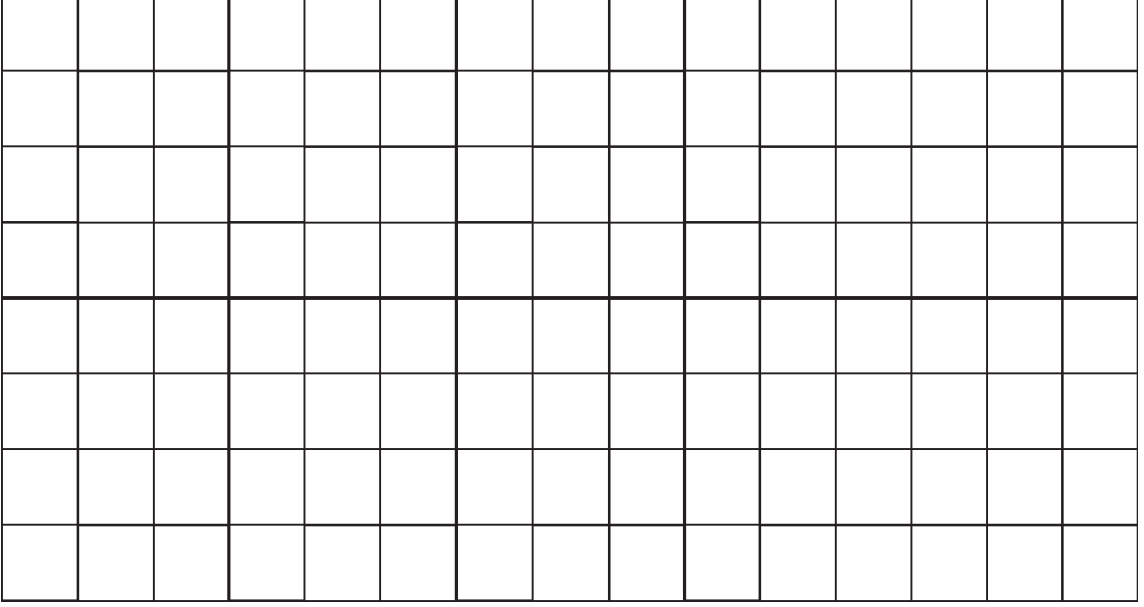
પરિમિતિ = _____

ક્ષેત્રફળ = _____

પ્રશ્ન-2 એક લંબચોરસની લંબાઈ 2.5 સેમી અને પહોળાઈ 3 સેમી હોય તો તેની પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ શોધો.

પ્રશ્ન-3 અહીં, 15×8 ચોરસ સેમી વાળું આલેખપત્ર આપેલ છે.

જેનું ક્ષેત્રફળ 12 ચો સેમી થાય તેવા શક્ય હોય તેટલા બહુકોણ તેના પર દોરો.

તમે દોરેલા બહુકોણ પરથી જવાબો આપો.

(a) કયા બહુકોણની પરિમિતિ સૌથી વધુ છે ?

(બ) કયા બહુકોણની પરિમિતિ સૌથી ઓછી છે ?

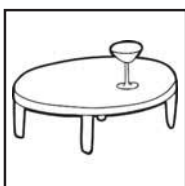
પ્રશ્ન-4 તમારા ઘરના મુખ્ય દરબાજાની પરિમિતિ અને ક્ષેત્રફળ શોધો. (વેંતમાં માપો.)

11. Where Am I ?

- અહીં આપેલ ચિત્ર જુઓ અને in, on, under નો ઉપયોગ સમજો.

The books are in the box.

A glass is on the table.

A dog is under the chair.

- ચિત્ર જોઈ આપેલ વિકલ્પમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

1.

Q. Where is the picture ?

A. The picture is _____ the wall. (on, un, under)

2.

Q. Where is the man ?

A. The man is _____ the car. (under, in, on)

3.

Q. Where is the child ?

A. The child is _____ the table. (on, in, under)

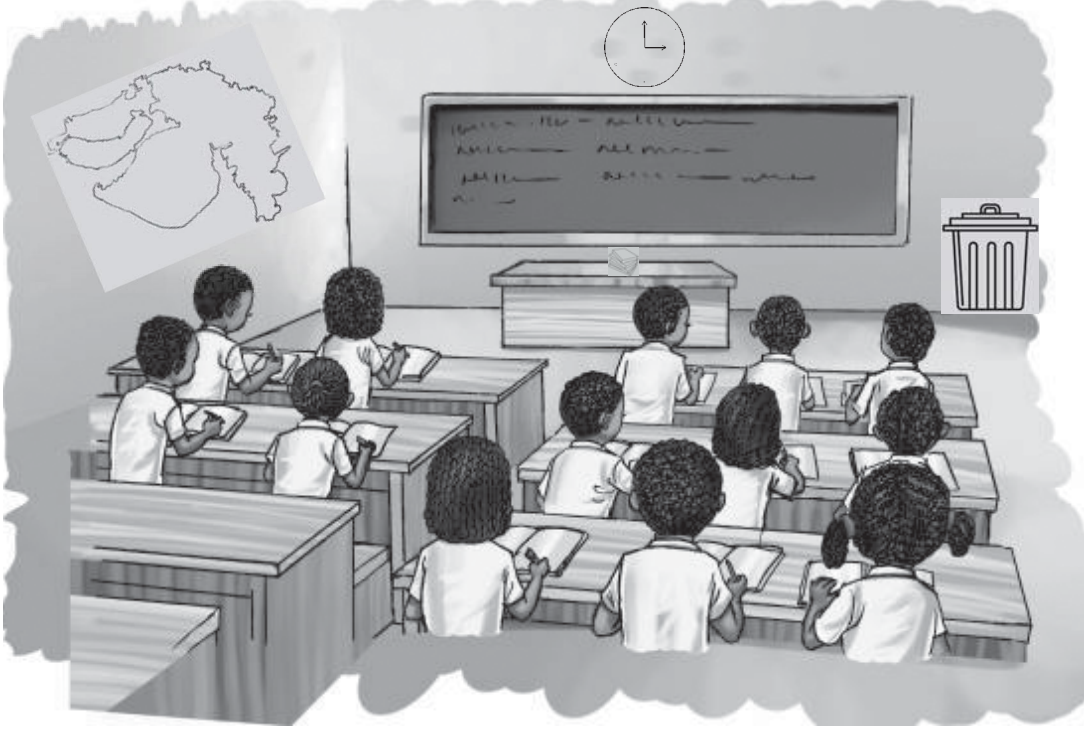

b				

12. Write About Me

- ચિત્રના આધારે કોંસમાં આપેલ શબ્દોનો ઉપયોગ કરી ઉદાહરણ પ્રમાણે વાક્યો બનાવો.

[classroom, black board, students, benches, map, clock, dustbin, books]

ઉદાહરણ : There is a classroom.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____
- (4) _____
- (5) _____

<i>a bag</i>				
--------------	--	--	--	--

--	--	--	--	--

- ચિત્રના આધારે કૌંસમાં આપેલ શબ્દોનો ઉપયોગ કરી ઉદાહરણ પ્રમાણે વાક્યો બનાવો.

[joker, cycle, tent, juggler, elephants, horse, net, train]

ઉદાહરણ : The joker is standing with balloons.

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____
- (4) _____
- (5) _____

k	k				
K	K				